

KONVOLUSYON

11.1. UYARI. $L^1_{2\pi} = L^1(-\pi, \pi)$; $(-\pi, \pi)$ üzerinde mutlak integrallenebilen 2π -periyodik fonksiyonlarının uzayı olup, bu uzaydaki norm

$$\|f\|_{L^1_{2\pi}} = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(x)| dx$$

şekindedir. $L^2_{2\pi} = L^2(-\pi, \pi)$ uzayı, $\|f\|_{L^2_{2\pi}} = \left(\frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(x)|^2 dx \right)^{1/2}$ normu

ile, $(-\pi, \pi)$ üzerinde karesi integrallenebilen 2π -periyodik fonksiyonların uzayıdır. Ayrıca, $L^2_{2\pi} \subset L^1_{2\pi}$ sağlanır ve herhangi bir $x \in \mathbb{R}$ için 2π -periyodik f fonksiyonun integrali için

$$\int_{-\pi}^{\pi} f(t) dt = \int_{x-\pi}^{x+\pi} f(t) dt$$

gerçeklenir.

11.2. TANIM. f ve g $\mathbb{R}$ üzerinde tanımlı 2π -periyodik fonksiyonlar olsunlar. İntegralin var olduğu her yerde

$$(f * g)(x) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(x-y) g(y) dy$$

olarak tanımlanan $f * g$ fonksiyonuna f ile g nin konvolusyonu denir.

11.3. UYARI. f ve g üzerine çeşitli koşullar yüklenerek integral mutlak yakınsak yapılabilir. Örneğin,

1. Eğer konvolusyon varsa, periyodik bir fonksiyondur.
2. $f, g \in L^2_{2\pi}$ ise $(f * g)(x)$ her yerde var olup $C[-\pi, \pi]$ uzayına aittir ve,

$$\|f * g\|_{C[-\pi, \pi]} \leq \|f\|_{L^2_{2\pi}} \|g\|_{L^2_{2\pi}}$$

gerçeklenir.

3. $f, g \in L^1_{2\pi}$ ise $(f * g)(x)$ hemen her x için mutlak yakınsak bir integral olarak var olup, $L^1_{2\pi}$ uzayına aittir ve

$$\|f * g\|_{L^1_{2\pi}} \leq \|f\|_{L^1_{2\pi}} \|g\|_{L^1_{2\pi}}$$

gerçeklenir.

4. $f \in C[-\pi, \pi]$ ve $g \in L^1_{2\pi}$ ise $(f * g) \in C[-\pi, \pi]$ olur ve

$$\|f * g\|_{C[-\pi, \pi]} \leq \|f\|_{C[-\pi, \pi]} \|g\|_{L^1_{2\pi}}$$

gerçeklenir.

11.4. PROBLEM. $f, g \in C[-\pi, \pi]$ iken $f * g \in C[-\pi, \pi]$ olduğunu gösteriniz.

11.5. TEOREM. $f \in L^1_{2\pi}$ ise

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|\sigma_n(f) - f\|_{L^1_{2\pi}} = 0$$

gerçeklenir.

11.6. TEOREM. (Riemann-Lebesgue) $f \in L^1_{2\pi}$ ise f nin Fourier katsayıları a_n, b_n için

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 0$$

sağlanır.

FOURIER DÖNÜŞÜMÜ

Analizdeki bir çok fonksiyon

$$g(x) = \int K(x, y) f(y) dy \quad (1)$$

şeklinde Lebesgue veya genelleştirilmiş Riemann integrali ile ifade edilirler. Böyle tanımlanan g fonksiyonuna f nin bir integral dönüşümü denir. İntegranttaki K fonksiyonuna dönüşümün çekirdeği denir. İntegral dönüşümler hem soyut hem de uygulamalı matematikte çok sık kullanılır. Özellikle, bazı sınır değer problemlerinin ve bazı tip integral denklemlerin çözümünde kullanışlıdır. (1) formülü $g = H(f)$ şeklinde bir operatör olarak ifade edilirse, H bir integral operatör olur, dolayısı ile lineerdir.

11.7. TANIM. (Fourier Dönüşümü) $f \in L^1_{2\pi}$ ise $\mathbb{Z}$ üzerinde

$$\widehat{f}(k) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) e^{-ikx} dx$$

şeklinde tanımlanan $\widehat{f}$ fonksiyonuna f nin Fourier dönüşümü denir. $\widehat{f}$ nin k daki değeri, k nci Fourier katsayısıdır.

11.8. TEOREM. $f, g \in L^1_{2\pi}$ ise $\widehat{(f * g)}(k) = \widehat{f}(k) \widehat{g}(k)$ gerçekleşir.

11.9. TEOREM. (Riemann-Lebesgue) $f \in L^1_{2\pi}$ ise $\lim_{|k| \rightarrow \infty} \widehat{f}(k) = 0$ gerçekleşir.

11.10. SONUÇ. Konvolusyon işleminin $L^1_{2\pi}$ uzayında birim elemanı yoktur.

11.11. TANIM. $\mathbb{R}$ de $\delta(x) = \begin{cases} 0; & x \neq 0 \\ \infty; & x = 0 \end{cases}$ ve $\int_{\mathbb{R}} \delta(x) dx = 1$ şeklinde tanımlanan δ fonksiyonuna Dirac- δ fonksiyonu denir.